

א"ים — שולט באזור, הצמיד אלי את הס"רן כמלוכה-שומר-מפקח.

יצאנו אל המחנות, הנמצאים כמה קילומטריים מדרום לעזה, לצדי הכביש המוביל מצ"רמה. היו אלה אוסף של אוהלים בלויים, ציפים צבאיים שנעזבו עלי ידי הבריטים וכל מיני סככות ומחסות. לפתע, גילה מלווי כי איש לבוש אזרחית עקב אחרינו כל ה"זמן. התברר כי היה זה סוכן הבולשת, ש"פיקח על כל תנועה שעשינו.

פניתי אל האיש בכעס והודעתי לשרן כי נפגעת מאד מיחס זה. "באתי לחקור את מצב הפליטים האומללים כדי לעזור להם", קראתי, "והנה אתם שולחים לבלוש אחרי ו"הקצין נשבע כי לא ידע מאומה על צי"רוף הבלש, אולם לא היה ביכולתו לעשות דבר. המלשין נשלח עלי ידי הממונה על ה"סרן — נוהג קבוע בצבא המצרי, כנראה.

עיר שכוחת-אלוהים

הזרנו לעזה. לפי הסטטיסטיקה הרש"מית, מורכבת אוכלוסיית העיר מ-60 א"לף איש, שאינם פליטים. קשה, בכל זאת, להגדיר את תושבי עזה הקבועים בשם אחר מאשר פליטים. כי עזה דומה לעיר נצורה. מלבד מצרים, סגור העולם כולו בפניה. וגם את מצרים אפשר לבקר רק על פי רשיון מיוחד, שקשה מאד להשיגו.

מעמדה הפוליטי של רצועת עזה משונה גם הוא. למרות שמצרים מנהלת אותה, אין היא אדמה מצרית. אמנם, משתמשים שם ב"כסף מצרי ובבולים מצריים — אך זוהי א"רץ כבושה והמצרים מקפידים מאד במתן רשיונות לפלסטינים לבקר בה. על אחת כמה וכמה, מקשים הם עליהם כל קבלת עבודה במצרים.

כי מצרים סובלת כבר כיום מעודף תוש"בים ואין לה כל חשק להוסיף זרים לתוש"ביה היא. מבחינה זו, דומה ארץ האור לארץ הלבנון. שם, אין הממשלה מעוניינת בקלי"טת הפליטים, מכיון שהם מוסלמים ואילו הרוב הוא נוצרי.

על כן מהחנה רצועת עזה מין מובלעת

כך נראית ישראל מן הצד הערבי של גבול רצועת עזה. מאחורי הנער הרועה את זהו הגבול בין ישראל ומצרים. ברקע, מרחק פעוט בלבד מן הגבול, נראים בבירור בנייניו של הקיבוץ הישראלי בארות יצחק.

כשהישראלים מגלים כי "מסתגנים" אלה לקחו עמם כמה ראשי בקר, צינורות, דלתות, או חפצי-בית, תגובתם היא בטוחה, מהירה ואכזרית. ישראלים חמושים פוקדים את הכפרים והמחנות הערביים לעיתים קרובות, הורגים ילדים, נשים וגברים. בואת, רוצים הם להטיל אימה על הערבים, להבהיר להם היטב כי לא כדאי להם "להסתגן".

כמה קילומטרים של אדמה ראויה לעיבוד ואחריה — רק חולות המדבר.

שדות השעורה והחיטה של עזה, שהש"תרעו מזרחה עד למבואות באר-שבע, עברי לישראל. פרסיה, בכפרי דיר-סוניד וחירבה הסמוכים, אינם עוד. מטעי הפרי, גני ה"ירקות וכל אותם מקורות החיים והקיום — אבדו.

לשגר מיברק לאחיו, תושב ירושלים הער"בית!

כמו בקבר

הצבא המצרי מספק קמח במחיר סמ"לי לתושבי עזה שאינם פליטים. הוצאות הצבא על החזקת בתי-ספר, בתי-חולים,

בימים כתיקונם, שימשה עזה שוק מ"ר כזו לכפרים ולשבטי הבדואים של הסביבה. מאז המלחמה, חרב מקור זה של פרנסה. באותם הימים נמכרו ונקנו ברחובות עזה מטענים שלמים של חיטה, שעורה, עדשים, אבטיחים, עגבים ותפוזים. כיום, רייקב רח"בות אלו מכל תנועת מסחר. כמויות גדו"לות של חיטה ושעורה יוצאו או ברכבת ו"באניות; גם לפעולה זו בא קץ.

אין זו תמונה מושלמת של מצב הרצועה — כי אי אפשר לתאר תמונה מושלמת. צרי"כים להיות שם, לראות, להרגיש, לשמוע ולהריח, כדי להבין את מצבה האיום, הבלתי-אנושי, של עיר זו, אשר פעם הייתה משג"שגת. התושבים נראו כאילו ישבו במחנה ריכוז — או בקבר. אינני יודע כיצד הצליחו להמשיך ולחיות.

רכושי נשאר בישראל

שפיק תראזי ואני עלינו למחנה רע"ע זה ונסענו צפונה, בכיוון הגבול היש"ראלי. התקדמנו עד לנקודה האחרונה שהיה מותר לנו להתקרב אליה: 100 מטרים לפנינו, הוצבו הביות ריקות לרוחב הכביש, אשר פעם הוביל ליפו. לגבי תושבי הרצועה, זהו סוף העולם. איש לא יעז להתקדם הלאה, מבלי שיסתכן לחטוף כדור.

טיפסתי לגג אחד הבתים ומשם השקפתי בנענועים לעבר הפרדס שלי, קילומטרים בו"דים צפונה. הוא בידיים ישראליות. בית ה"אריזה שהקמתי בו, הבאר שחפרתי, תחנת השאיבה — הכל נהרס מפצצות. העצים נבלו באין משקה.

השטח לפני היה שומם, הכפרים ריקים. אותה שעה, הרגו תושבי הכפרים הללו את זמנם במחנות והתקיימו על לחם חסד. אמנם, מבקרים הערבים את כפריהם הנטושים — אולם רק בחשכת ליל, כשאין חיילי הפטר"וי לים הישראליים יכולים לגלותם.

אנשים שעשו זאת אמרו לי כי הדבר הרה"סכנות: שבילי החול לאורך החוף ובתוך השדות שלאורך הגבול, ממוקשים היטב ולא פעם התרסק איש לגורים בדרכו לבקר את פרדסו או את הבית שהשאיר אחריו.

נשים בעזה. אלה הן שתיים מתוך 60 אלף תושבי עזה הקבועים, מטיילות ברחוב הראשי של העיר. אף על פי שלא עזבו את בתיהם, נמצאים תושבים אלה במצב כלכלי חמור ביותר.

שרותי-עזר ופועלים מקומיים עוזרות לספק את מעט התעסוקה ברצועה. בעוד שמשל"חת האו"ם, על משרדיה, עובדיה ומחסניה, תורמת אף היא תרומה נכבדה מאד.

יש לזכור כי עזה נותקה לחלוטין מכל ארמותיה. הגבול הישראלי מצפון, נמצא ב"מרחק חמשה קילומטרים בלבד מקצה ה"עיר. מזרחה — לא יותר מקילומטר אחד. ואילו בגבולה הדרומי של העיר, משתרעים

שכוחת-אלוהים. לתושביה אין דרכונים ואין מדינה. כאשר מתירים להם לנסוע, הם עו"שים זאת על-סמך תעודת-מסע מיוחדת — למרות שמבחינה רשמית ממשיכה מצרים לה"כיר בממשלת-הנפל הפלסטינית של אחד מחיל"מי באשא.

כדי להבין את משמעותו המלאה של ני"חוק הרצועה, אוכיז כאן את דבריו של רו"פא בעזה, שהחלונן בפני על כי אינו יכול

על הפתנות והברחה

הזו מצב משונה. הערבים רואים את הפרנסים ושדות החיטה כשייכים להם ועל כן זכאים להשתמש בהם ובכל הגדל בהם. היהודים, לעומתם, קובעים כי רכוש זה הוא רכושם וכי בעליהם הערביים הקודמים אינם אלא גנבים, מסתגנים ואנשי כנופיות. על כן, רואים הם את עצמם מוצ"דקים להמטיר אש על כל ערבי כזה. בכל מקרה שהוא גופל לידיהם — קרב חסר-רחמים ורחוק מאד מסיומו.

לא ערבי אחד ברצועת עזה ובירדן התלונן בפני כי השלטונות הערביים קפדניים עוד יותר במאמציהם למניעת השגת-גבולות על-ידי הפליטים. אנשי שלטון, בפניהם העליתי את הבעיה הסבירה כי הסתגנויות פרטיות אלה גורמות לעתים קרובות צרות רבות מכפי ערכן.

חוף מזה, אמרו לי, עליהם למנוע ככל האפשר את סחר-הברחה הענף עם ישראל. היהודים זוקקים שדות לביצים, עופות, ירקות ומצרכי מזון שונים. הם מוכנים לשלם מח"רים גבוהים עבורם והערבים, שיש להם יותר מזון מכסף, מוכנים לפעמים להסתכן ולעסוק בהברחה. לא פעם עולה הדבר בחייהם.

כעריק בורח

שמחתי לבקר בבית-הספר התיכון ו"בבית היתומים החדש של עזה, שנבנה מתרומותיהם של פליטים צעירים. עברתי מכיתה לכיתה ושוחחתי עם התלמידים. הופ"תעתי לטובה לשמוע כי תריסר מבין תל"מידי המחלקה השמינית התכוננו לנסוע ל"ארצות-הברית בתום השנה, כדי להמשיך שם את לימודיהם ולתזור למולדתם. מגין יקחו את הכסף — אלוהים יודע. אולם כל עוד יהיו צעירים כאלה, לא מת עם פלסטין.

מאוד רציתי להאריך את ביקורי, אך לפני עמדה תכנית קבועה מראש. נאלצתי להפרד מרצועת עזה. הרגשתי כעריק, אך הייתי חייב ללכת. מצרים, התחנה הבאה במסעי, רמוזה מעבר לאופק.